

Proloog

Mijn moeder en ik hadden het vaak over de familie Burgess. ‘De Burgess-kinderen’, noemde ze hen. We hadden het voornamelijk over hen als we elkaar belden, omdat ik in New York woonde en zij in Maine. Maar we hadden het ook over hen als ik haar opzocht en in het hotel in de buurt logeerde. Mijn moeder was niet in veel hotels geweest en het werd een van onze favoriete bezigheden: in een kamer – groene muren met sjabloonafdrukken van roze rozen – zitten praten over het verleden, wie uit Shirley Falls was vertrokken, wie er was gebleven. ‘Ik moet veel aan die Burgess-kinderen denken,’ zei ze dan, terwijl ze het gordijn wegtrok en naar de berkenbomen keek.

De Burgess-kinderen hielden haar bezig, denk ik, omdat hun ellende zich in het openbaar had afgespeeld, en ook omdat mijn moeder hen jaren geleden in de vierde klas van de zondagschool had gehad. Ze gaf de voorkeur aan de jongens. Aan Jim, omdat hij toen ook al kwaad was en die woede voor haar gevoel probeerde te beheersen, en aan Bob, omdat hij een groot hart had. Ze gaf niet veel om Susan. ‘Dat gold bij mijn weten voor iedereen,’ zei ze.

‘Susan was knap toen ze klein was,’ herinnerde ik me. ‘Ze had van die krullen en grote ogen.’

‘En toen kreeg ze die geschifte zoon.’

‘Treurig,’ zei ik.

‘Er zijn heel veel dingen treurig,’ zei mijn moeder. Mijn moeder en ik waren toen inmiddels allebei weduwe, en het was altijd even stil nadat ze dit had gezegd. Vervolgens voegde een

van ons eraan toe dat het zo fijn was dat Bob Burgess uiteindelijk een goede vrouw had gevonden. De vrouw, Bobs tweede en naar we hoopten zijn laatste, was een unitarische voorganger. Mijn moeder hield niet van unitariërs; ze dacht dat het atheïsten waren die de pret van Kerstmis niet wilden missen, maar Margaret Estaver kwam uit Maine, en dat was voldoende. 'Bob had met iemand uit New York kunnen trouwen nadat hij daar zo lang had gewoond. Moet je zien wat er met Jim is gebeurd, nadat hij met die snob uit Connecticut trouwde,' zei mijn moeder.

We hadden het natuurlijk vaak over Jim gehad: zijn vertrek uit Maine nadat hij op het ministerie van Justitie van Maine de supervisie had gehad over moordzaken, onze hoop dat hij zich kandidaat zou stellen voor de gouverneursverkiezingen, het raadsel waarom hij dat ineens niet had gedaan, en daarna hadden we het – uiteraard – over hem gehad in het jaar van het Wally Packer-proces, toen Jim elke avond op het nieuws was. Het proces vond plaats toen het voor het eerst was toegestaan om rechtszaken op televisie uit te zenden, en een jaar later zou O.J. Simpson de herinnering van veel mensen aan de zaak Packer overschaduwen, maar tot dat moment waren er in het hele land fans van Jim Burgess, die vol verbazing keken hoe hij vrijspraak kreeg voor de soulzanger Wally Packer met zijn zachtmoedige gezicht, die met zijn croonende stem (*Take this burden from me, the burden of my love*) het grootste deel van onze generatie naar de volwassenheid had geleid. Wally Packer, die naar verluidt iemand had betaald om zijn witte vriendin te doden. Jim liet het proces plaatsvinden in Hartford, waar ras een factor van betekenis was, en hij zou de juryleden op een briljante manier hebben geselecteerd. Vervolgens beschreef hij welsprekend en met niet-aflatend geduld hoe misleidend het weefsel kon zijn waarin de essentiële elementen van crimineel gedrag, intentie en handeling, tot een geheel waren gesponnen

– of in deze zaak, beweerde hij, juist niet tot een geheel waren gesponnen. Er stonden spotprenten in nationale tijdschriften, op een ervan was een vrouw te zien die naar haar rommelige woonkamer staarde met het opschrift: ‘Als ik de intentie heb dat deze kamer schoon wordt, wanneer wordt hij dan schoon?’ Opiniepeilingen toonden aan dat de meeste mensen net als mijn moeder en ik geloofden dat Wally Packer schuldig was. Maar Jim was verbluffend en werd daardoor beroemd. (Enkele tijdschriften zetten hem op een lijstje als een van de meest sexy mannen van 1993, en zelfs mijn moeder, die elke verwijzing naar seks verfoeide, nam hem dat niet kwalijk.) Er werd gezegd dat O.J. Simpson Jim in zijn ‘droomteam’ wilde hebben; daar werd druk over gepraat op de televisiezenders, maar zonder enig commentaar uit het Burgess-kamp kwam men tot de conclusie dat Jim ‘op zijn lauweren rustte’. De strafzaak tegen Packer had mijn moeder en mij iets gegeven om over te praten in een periode waarin we niet erg met elkaar ingenomen waren. Maar dat was voorbij. Als ik nu uit Maine vertrok, gaf ik mijn moeder een zoen en zei ik dat ik van haar hield en zij zei hetzelfde tegen mij.

Weer terug in New York, waar ik haar op een avond in mijn appartement op de vijftiende verdieping belde, terwijl ik door het raam keek hoe de avondschemering de stad raakte en lichtjes als vuurvliegjes verschenen in de velden van gebouwen die zich voor me uitstrekten, zei ik: ‘Weet je nog dat Bobs moeder hem naar een psych stuurde? De kinderen praatten erover op het schoolplein. “Bobby Burgess moet naar een gekkendokter.”’

‘Kinderen zijn vreselijk,’ zei mijn moeder. ‘Werkelijk waar.’

‘Het was lang geleden,’ vergoelijkte ik. ‘In die tijd ging niemand naar een psychiater.’

‘Dat is wel veranderd,’ zei mijn moeder. ‘Mensen met wie ik ga squaredansen hebben kinderen die naar therapeuten gaan

en ze lijken allemaal een of andere pil te slikken. Ik moet zeggen dat daar ook niet meer over wordt gezwogen.'

'Herinner jij je vader Burgess nog?' Dat had ik haar al eerder gevraagd. Dat deden we nu eenmaal, we herhaalden dingen die we al wisten.

'Jazeker. Lang, weet ik nog. Werkte in de fabriek. Een voorman, geloof ik. En toen bleef ze helemaal alleen achter.'

'En ze is nooit meer hertrouwd.'

'Nooit meer hertrouwd,' zei mijn moeder. 'Ik weet niet wat haar kansen waren in die tijd. Drie kleine kinderen. Jim, Bob en Sue.'

Het huis van de familie Burgess lag ongeveer anderhalve kilometer buiten het centrum. Een klein huis, maar de meeste huizen in dat deel van Shirley Falls waren klein, of niet groot. Het huis was geel en stond op een heuvel met aan één kant een wei die in het voorjaar zo heldergroen was dat ik als kind wenste, weet ik nog, dat ik een koe was, zodat ik de hele dag op dat malse gras kon kauwen, zo heerlijk zag het eruit. Er stonden geen koeien in de wei bij het huis van de familie Burgess, er was niet eens een moestuin, het gaf gewoon even het gevoel van boerenland in de buurt van de stad. 's Zomers was mevrouw Burgess soms in de voortuin, sleepte ze een tuinslang om een struik heen, maar doordat het huis op een heuvel lag, leek ze altijd ver weg en klein, en ze beantwoordde nooit mijn vaders wuivende gebaar wanneer we langsreden, vermoedelijk omdat ze het niet zag.

Er wordt gedacht dat kleine stadjes bruisen van roddels, maar als kind heb ik de volwassenen zelden over andere gezinnen horen praten, en de toestand bij de familie Burgess werd net zo verwerkt als alle andere tragedies, zoals de arme Bunny Fogg die van haar keldertrap viel en pas drie dagen later werd gevonden, of mevrouw Hammond die een hersentumor kreeg

toen haar kinderen net elders waren gaan studeren, of de gekke Annie Day die haar jurk optrok waar jongens bij waren, hoewel ze al bijna twintig was en nog steeds op school zat. Het waren de kinderen – vooral de jongere, wij – die roddelden en onaardig waren. De volwassenen wezen ons streng terecht, dus als iemand een kind op het schoolplein hoorde zeggen dat Bobby Burgess ‘de jongen was die zijn vader had gedood’ of ‘naar een gekkendokter moest’, dan werd de overtreder naar de kamer van de directeur gestuurd, werden de ouders gebeld en kreeg het kind geen tussendoortje voor de pauze. Dat gebeurde niet vaak.

Jim Burgess was tien jaar ouder dan ik, waardoor hij even ver weg leek als iemand die beroemd was, en dat was hij in zekere zin, toen ook al. Hij speelde American football en was klassenvertegenwoordiger, en hij zag er heel leuk uit met zijn donkere haar, maar hij was ook serieus, ik herinner me hem als iemand wiens ogen nooit lachten. Bobby en Susan waren jonger dan Jim en hebben op verschillende momenten weleens op mijn zusjes en mij gepast. Susan besteedde weinig aandacht aan ons, hoewel ze op een dag tot de conclusie kwam dat we haar uitlachten en de dierenkoekjes weghaalde die mijn moeder altijd voor ons achterliet als mijn ouders uitgingen. Uit protest sloot een van mijn zusjes zich op in de wc, en Susan schreeuwde tegen haar dat ze de politie zou bellen. Ik kan me niet herinneren hoe dat is afgelopen, alleen dat we geen politie hebben gezien en dat mijn moeder verbaasd was dat de dierenkoekjes er nog lagen toen ze thuiskwam. Bobby heeft een paar keer opgepast en hij nam ons om de beurt op zijn rug. Je wist dat je je vastklampte aan iemand die aardig en goed was, doordat hij maar bleef zeggen, met zijn hoofd half opzij: ‘Is alles in orde? Gaat het goed?’ Toen een van mijn zusjes een keer over de oprit rende en struikelde en haar knie schaafde, zagen we dat Bobby het vreselijk vond. Zijn grote hand waste

haar wond. ‘O, wat ben jij een dappere meid. Het komt allemaal goed.’

Eenmaal volwassen verhuisden mijn zussen naar Massachusetts. Maar ik ging naar New York, en daar waren mijn ouders niet blij mee. Het was verraad aan een geslacht uit New England dat terugging tot de zeventiende eeuw. Mijn voorouders waren strijdlustig geweest en hadden heel veel overleefd, zei mijn vader, maar ze waren nooit de poel van verderf van de stad New York binnengegaan. Ik trouwde met een New Yorker – een sociale, rijke Joodse man, en dat maakte het nog erger. Mijn ouders kwamen niet vaak langs. Ik denk dat de stad hen bang maakte. Ik denk dat mijn man net een buitenlander leek, wat hen bang maakte, en ik denk dat mijn kinderen hen bang maakten; die moeten een brutale en verwende indruk hebben gemaakt, met hun rommelige kamers en plastic speelgoed, en later met de piercing in hun neus en blauw en paars haar. Zodoende heeft het jarenlang niet goed gezeten tussen ons.

Maar toen mijn man overleed in hetzelfde jaar waarin mijn laatste kind ging studeren, kwam mijn moeder, die zelf het jaar daarvoor weduwe was geworden, naar New York en ze streeelde mijn voorhoofd, zoals ze ook had gedaan wanneer ik als kind ziek was, en ze zei dat ze het naar vond dat ik zowel mijn vader als mijn man binnen zo’n korte tijd had verloren. ‘Wat kan ik voor je doen?’

Ik lag op mijn bank. ‘Vertel me een verhaal,’ zei ik.

Ze liep naar de stoel bij het raam. ‘Nou, eens kijken. Susan Burgess’ man is bij haar weg en is verhuisd naar Zweden, hij zal daar wel voorouders hebben die hem riepen, wie weet. Hij kwam uit het noorden, uit dat kleine plaatsje New Sweden, weet je nog wel. Voordat hij in het zuiden ging studeren. Susan woont nog steeds in Shirley Falls, met die ene zoon.’

‘Is ze nog steeds knap?’ vroeg ik.

‘Absoluut niet.’

En zo begon het. Als een afneemspel dat mijn moeder met mij verbond, en mij met Shirley Falls, werden we op de been gehouden door wat roddels en nieuwtjes en onze herinneringen aan de levens van de Burgess-kinderen. We brachten verslag uit en herhaalden dingen. Ik vertelde mijn moeder weer over de keer dat ik Helen Burgess was tegengekomen, Jims vrouw, toen Jim en zij, net als ik ooit, in de wijk Park Slope in Brooklyn woonden: De Burgesses waren daar na de zaak Packer vanuit Hartford naartoe verhuisd, toen Jim een baan had gekregen bij een groot advocatenkantoor in Manhattan.

Mijn man en ik bleken op een avond vlak bij Helen en een vriendin aan een tafeltje te zitten in een café-restaurant in Park Slope, en we bleven bij Helens tafel staan toen we vertrokken. Ik had wat wijn gedronken – waarschijnlijk de reden dat ik bij hun tafeltje stopte – en ik zei tegen haar dat ik uit het stadje kwam waarin Jim was opgegroeid. Er veranderde iets in Helens gezicht wat me is bijgebleven. Er leek een snelle, bange blik overheen te glijden. Ze vroeg hoe ik heette en dat vertelde ik haar, en ze zei dat Jim het nooit over me had gehad. Nee, ik was jonger, zei ik. En toen legde ze haar papieren servetje met een snelle schuddende beweging neer en zei ze: ‘Ik ben er in geen jaren geweest. Leuk om met jullie allebei kennis te maken. Dag.’

Mijn moeder vond dat Helen die avond vriendelijker had kunnen zijn. ‘Ze kwam uit een rijke familie, weet je nog wel. Ze vond zichzelf beter dan iemand uit Maine.’ Ik had geleerd zulke opmerkingen langs me heen te laten gaan; ik schonk geen aandacht meer aan de verdedigende houding van mijn moeder en haar Maine.

Maar nadat de zoon van Susan Burgess had gedaan wat hij deed – nadat het verhaal over hem in de kranten had gestaan, zelfs in *The New York Times*, en ook op tv was geweest – zei ik over de telefoon tegen mijn moeder: ‘Ik denk dat ik het verhaal van de Burgess-kinderen ga schrijven.’

‘Het is een goed verhaal,’ beaamde ze.

‘Ze zullen zeggen dat het niet aardig is om te schrijven over mensen die ik ken.’

Mijn moeder was die avond moe. Ze gaapte. ‘Ach, je kent hen niet,’ zei ze. ‘Niemand kent ooit iemand.’

BOEK EEN

Op een winderige oktobermiddag was Helen Farber Burgess in de wijk Park Slope in Brooklyn, New York, aan het pakken voor haar vakantie. Een grote blauwe koffer lag open op het bed en kleren die haar man de vorige avond had uitgezocht lagen opgevouwen op een stapel op de chaise longue in de buurt. Zonlicht bleef de kamer in springen vanuit de voortjagende wolken buiten, liet de koperen knoppen op het bed fel blinken en kleurde de koffer helblauw. Helen liep op en neer tussen de kleedkamer – met de enorme spiegels, het witte behang van paardenhaar en de donkere houten kozijnen rond het hoge raam – en de slaapkamer, met openslaande deuren, die nu dicht waren, maar waardoor je bij warmer weer op een terras kwam dat uitkeek op de tuin. Helen had te kampen met een soort mentale verlamming die optrad wanneer ze moest pakken voor een vakantie, waardoor het abrupte geluid van de telefoon een opluchting was. Toen ze het woord PRIVÉ zag, wist ze dat het de vrouw van een van de partners van haar man was – het was een prestigieus kantoor van beroemde advocaten – of anders haar zwager Bob, die al jarenlang een geheim nummer had, maar absoluut niet beroemd was en dat ook nooit zou worden.

‘Ik ben blij dat jij het bent,’ zei ze terwijl ze een fleurige sjaal uit de ladekast pakte, voor zich hield en op het bed liet vallen.

‘O ja?’ Bob klonk verbaasd.

‘Ik was bang dat het Dorothy zou zijn.’ Helen liep naar het raam en keek neer op de tuin. De pruimenboom boog in de wind en er dwarrelden gele bladeren van het bitterzoet over de grond.

‘Waarom wilde je niet dat het Dorothy was?’

‘Ik vind haar op het moment vermoeiend,’ zei Helen.

‘Je staat op het punt een week met hen weg te gaan.’

‘Tien dagen. Ik weet het.’

Het was even stil en toen zei Bob: ‘Ja’, met een stem waarin direct volledig begrip klonk – dat was zijn sterke punt, dacht Helen, zijn eigenaardige vermogen om gedurende die paar seconden regelrecht op dat ene plekje in de wereld te landen waar de ander zich bevond. Daardoor zou hij een goede echtgenoot moeten zijn, maar dat was blijkbaar niet zo: Bobs vrouw was jaren geleden bij hem weggegaan.

‘We zijn al eerder met hen weg geweest,’ hielp Helen hem herinneren. ‘Het zal prima gaan. Alan is vreselijk aardig. Saai.’

‘En beherende vennoot van het kantoor,’ zei Bob.

‘Dat ook.’ Helen liet de woorden speels en monter klinken. ‘Een beetje moeilijk om te zeggen: “O, we zouden dit reisje liever samen maken.” Jim zegt dat hun oudste dochter er op het moment echt een potje van maakt – ze zit op de middelbare school – en de gezinstherapeut heeft voorgesteld dat Dorothy en Alan ertussenuit gaan. Ik weet niet waarom je “ertussenuit” zou willen gaan als je kind er een potje van maakt, maar hij heeft het aangeraden.’

‘Dat weet ik ook niet,’ zei Bob oprecht. En toen: ‘Helen, er is net iets gebeurd.’

Ze luisterde, vouwde een paar linnen broeken op. ‘Kom hierheen,’ viel ze hem in de rede. ‘Als Jim thuiskomt, gaan we aan de overkant wat eten.’

Daarna kon ze op een deskundige manier de koffer pakken. De fleurige sjaal werd meegenomen met drie witte linnen blouses en zwarte ballerina’s en de koraalketting die Jim vorig jaar voor haar had gekocht. Tijdens een whisky sour met Dorothy op het terras, als ze zaten te wachten tot de mannen na het golfen hadden gedoucht, zou Helen kunnen zeggen: ‘Bob is een

interessante vent.' Ze had zelfs het ongeluk kunnen noemen – dat Bob, vier jaar oud, met de versnelling had zitten spelen, waardoor de auto over zijn vader heen was gereden en hem had gedood; de man was over de oprit naar beneden gelopen om iets te repareren aan de brievenbus, had de drie kleine kinderen in de auto laten zitten. Ronduit afschuwelijk. En er werd nooit over gesproken. Jim had het haar in dertig jaar één keer verteld. Maar Bob was een bekommerde man. Helen hield graag een oogje op hem.

'Je bent gewoon een engel,' zou Dorothy kunnen zeggen, achteroverleunend, haar ogen verborgen achter een enorme zonnebril.

Helen zou haar hoofd schudden. 'Gewoon iemand die nodig wil zijn. En nu de kinderen groot zijn...' Nee, ze zou de kinderen niet noemen. Niet als de dochter van de Anglins de brui gaf aan school, uitging tot in de kleine uurtjes. Hoe konden ze tien dagen bij elkaar zijn zonder de kinderen te noemen? Dat zou ze aan Jim vragen.

Helen ging naar beneden, liep de keuken in. 'Ana,' zei ze tegen de huishoudster, die zoete aardappels aan het schrappen was met een speciale borstel. 'Ana, we gaan vanavond uit eten. Je kunt naar huis gaan.'

*

De herfstwolken, schitterend in hun uiteenlopende tinten duisternis, werden uiteengejaagd door de wind en grote banen zonlicht spatten op de gebouwen in Seventh Avenue. Hier waren de Chinese restaurants, de kaartenwinkels, de juweliers, de groenteboeren met het fruit en de groenten en de rijen snijbloemen. Bob Burgess liep over het trottoir langs dit alles in de richting van het huis van zijn broer.

Bob was een lange man van eenenvijftig, en dit was het punt

bij Bob: Hij was een beminnelijke kerel. Mensen die bij Bob waren, zaten voor hun gevoel in een kleine kring van onderonsheid. Als Bob dit van zichzelf had geweten, had zijn leven er anders uit kunnen zien. Maar hij wist het niet, en zijn hart werd vaak geraakt door een onbestemde angst. Bovendien was hij niet consistent. Vrienden waren het erover eens dat je het reuzegezellig met hem kon hebben en als je hem de keer daarop dan weer zag, was hij afwezig. Dat wist Bob wel, omdat zijn ex-vrouw hem dat had verteld. Pam zei dat hij zich terugtrok in zijn hoofd.

‘Dat heeft Jim ook,’ had Bob zich verweerd.

‘We hebben het niet over Jim.’

Wachtend bij de stoeprand tot het licht groen werd, voelde Bob een golf van dankbaarheid voor zijn schoonzuster, die had gezegd: ‘Als Jim thuiskomt gaan we aan de overkant wat eten.’ Het was Jim die hij wilde spreken. Wat Bob eerder had gezien, zittend bij het raam in zijn flat op de derde verdieping, wat hij had gehoord in de flat onder hem, had hem van slag gebracht, en nu hij de straat overstak, een café passeerde waar jonge mensen in een spelonkachtige schemering op banken zaten, met gezichten die als gehypnotiseerd naar het scherm van hun laptop starden, voelde Bob zich verwijderd van de vertrouwdeheid van alles waar hij langsliep. Alsof hij niet zijn halve leven in New York had gewoond en van de stad had gehouden alsof het een persoon was, alsof hij nooit de weidse uitgestrektheid van wild gras had verlaten, nooit iets anders had gekend of had willen kennen dan de sombere luchten van New England.

‘Je zus heeft net gebeld,’ zei Helen toen ze Bob binnenliet door de traliedeuren onder de hoge stoep van bruinrode zandsteen. ‘Ze wilde Jim spreken en klonk bars.’ Helen hing Bobs jas in de kast en toen ze zich omdraaide, voegde ze eraan toe: ‘Ik weet het. Zo klinkt ze altijd. Maar ik blijf volhouden dat Susan een keer naar me heeft geglimlacht.’ Helen ging op de